

Kürdistan, Türkiye ve örgütlenme sorunu

ROJAN HAZIM

HDK [Halkların Demokratik Kongresi] beklendiği üzere HDP adıyla partileşti. 1. Kongresinde [27.10.2013-ANKARA] öne çıkan ana doğrultu BDP'yi de içine alarak ortak örgütlenmeye dönüşmesi. BDP yöneticileri ve önde gelen parlamenterlerinin açıklamalarına bakılırsa 2015 seçimlerinde "ortak örgüt" HDP [Halkların Demokratik Partisi] olacak deniyor. Yani BDP HDP'ye "katılmış" olacak!. Umarız "aklı Kürdistanı" galip gelirse böylesi bir hata yapılmaz diyerek konuya kısaca da olsa değinmekte yarar var.

Bir genel doğruyu tekrarlamakta bir beis yok. Hedefi ne olursa olsun herhangi bir mücadele örgütlü verildiği sürece başarılı olunabilir. Buna örgüt amaç değil araçtır doğrusunu da eklemeliyiz. O halde arzulanan hedef doğrultusunda başarılı olmak için uygun bir araç yaratılabilir. Bu genel çerçeveye bakıldığında yapılmak istenende bir yanlışlık görülmeyebilir.

Ne ki, konu bu kadar "sade" değil. Çünkü Kürtler 60'lı yılların ortalarından itibaren legal planda "ortak örgütlenme" modelinden ayrıldılar, "ayrı örgütlenme" modeline geçtiler. Bu süreç öyle kolay da olmadı kuşkusuz. 1960'lı yılların güya "ortak legal örgütü" TIP "ihtiyaca" cevap vermeyince Kürtler ayrı örgütlenme ayarına geçtiler. İlk deneme demokratik gençlik hareketi düzeyinde oldu. DDKO'lar böyle kuruldu.

12 Mart 1971 askeri faşist muhtırasıyla gelen baskıcı dönemde DDKO'lar kapatıldı, yöneticileri hapse atıldı. DDKO'larla birlikte "ortak örgütlenme mi", "ayrı örgütlenme mi" tartışmaları bir ölçüde sona ermişti. Ne ki, 12 Mart ara döneminde hem hapishanedeki politik kadrolar, hem dışardakiler, hem de yurt dışına çıkanlar arasında bu "ortak" ve "ayrı" örgütlenme tezleri daha etraflıca tartışıldı. Fakat bir kez DDKO'larla bir adım atılmıştı. O nedenle "ayrı örgütlenme" tezi bir teorik tartışma boyutundan çıkmış pratik bir gerçekliğe dönüşmüştü. Kürt politik öncüleri arasında hala "ortak örgütlenme" tezini savunanlar olmakla birlikte "ayrı örgütlenme" pratikte artık hayat bulmuştu. Dolayısıyla "ortak örgütlenmeciler" in teorik tezlerinin pratikte bir anlamı kalmamıştı. Kaldı ki, TIP içinde ve dışındaki Türk sol örgütlenmelerine hakim olan sosyalşoven anlayış ve tavır Kürtlerin "ayrı örgütlenme" tezlerini yeterince haklı çıkarmaya yetiyordu. Bunun ötesinde Kürt politikacılarındaki teorik gelişme, Kürdistan'ın sosyoekonomik ve sosyopolitik gerçekliğiyle ilgili temel teorik tespitler, bu ulusal demokratik bilincin gelişip yaygınlaşması, "Kürdistan TC'nin sömürgesidir" görüşünün tüm Kürtler bakımından ortak tez haline gelmesi, ülke temelinde ayrı örgütlenmeyi tamamiyle pratikleştirdi ve "ortak örgütlenme", "ayrı örgütlenme" tartışmalarını sonlandırdı. Artık nehir ana yatağını bulmuş ve doğal akışı içinde ilerliyordu. Yani Kürtler "ayrı örgütlenme" de kesin karar kılmış ona uygun hareket ediyorlardı.

12 Mart ara dönemine karşı demokratik tepkilerin giderek arttığı 1973'e gelindiğinde üniversiteli Kürt gençleri [benimde içinde olduğum], ayrı örgütlenme geleneğini devam ettirmek amacıyla Ankara'da demokratik örgütlenme çalışmalarını başlattılar. DDKO öncü kadrolarının desteğiyle sürdürülen çalışmalar ilk Ankara DDKD'sinin kurulmasıyla yeni bir dönem başlattı. 1974 sonunda Ankara DDKD'nin kurulmasıyla legal plandaki ayrı örgütlenme pratiği sürdürüldü.

O dönemde Türk sol, sosyalist çevrelerinin hemen tüm versiyonları Kürt gençlerinin bu ayrı örgütlenmesini eleştiri çerçevesinin dışında "Türkiye devrimci hareketini bölme eylemi" olarak suçladılar. Bu şiddetli karşıtlık öylesine tırmandırıldı ki birçok Kürt politikacıyı da etkiledi ve sayıları az da olsa birçok Kürt genci, politikacısı Türk sol örgüt ve partilerinde yer aldı. Öyle ki kimi Kürtler, Türk sol ve sosyalistlerinden çok daha ağır suçlamalarda bulunuyorlardı "ayrı örgütlenme"yi gerçekleştiren "soydaşlarına"!

Oysa Kürtler göreceli de olsa bilinçlenmiş, kendi ülke gerçekliklerini kavramış ve buna göre politika yapmaya başlamışlardı. Legal planda demokratik kitle örgütlenmeleri, periyodik teorik dergiler, kitle gazeteleri, kitap yayıncılığı vb. basım faaliyetlerin katkısıyla illegal alanda da parti ve hareket tarzında ayrı örgütlenmeler yaygınlaştı. [PKK de işte bu görece sancılı süreçte ortaya çıktı ve rotasını Kürdistan olarak belirledi ve iyi ki de öyle yaptı.]. Tüm Kürtler bakımından ortak payda olan TC sömürgeci sistemine karşı "Anti sömürgeci Kürdistan Ulusal Demokratik Mücadele" gelişip güçlendi.

12 Eylül 1980 faşist askeri darbesine gelindiğinde artık 1960'lı yıllarda başlatılan "ayrı örgütlenme modeli" ulusal bir gelenek halini almış ve Kürtler bakımından sosyalşoven Türk sol ve sosyalist çevrelere karşı son derece ciddi ve önemli bir kazanıma dönüşmüştü. Bu geri dönülemez kazanım, 1980 faşist cuntası sürecinde Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ni muazzam bir üst evreye taşıdı. Politik örgütlenme faaliyeti esasta hedeflenen daha ileri savaşım yöntemi olarak silahlı mücadeleyi yarattı.

1980'li yıllarda başlatılan silahlı Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi, 1960'lı yıllarda başlatılan "ayrı örgütlenme" temelinde gelişti, güçlendi ve Kürdistan ulus ve bağımsızlık bilincini sağlamlaştırdı.

Bu ayrı örgütlenme gerçeğinin bir ulusal kazanıma dönüşmesine karşın Kürtler Türkiye emekçi hareketiyle dayanışma düşüncesini, pratik eylemini diri tuttu. Kürtler kendi ulusal kurtuluş mücadelelerini her alanda geliştirirken "ortak anti faşist cephe", "ortak demokrasi cephesi" anlayışını da her zaman dile getirdiler, pratik gereğini yaptılar. Yakın dönem bunun birçok örneğiyle doludur.

20. yy. sonlarında yaratılan "ayrı örgütlenme" kendi doğal seyirinde gelişti ve Kürdistan ulusal demokratik şuurunu ete kemiğe büründürdü. 21. yy. başlarında "Kürdistan'a statü" aşamasını yaratan bu doğru "Kürdistanî duruş" şimdilerde acaba bir "geriye dönüş" sürecine mi sokuluyor?

Bu pratikte yaşam bulamayacak soruyu irdelemek, muhtemel kafa karışıklıklarını önlemek bakımından gereklidir.

Ülkesel pozisyon

Gelinen aşamada "ortak" veya "ayrı" örgütlenme "tezi" artık tartışma dışıdır. Böylesi bir tartışmanın sosyoekonomik ve sosyopolitik karşılığı yoktur. En genel politik ve demokratik mücadele iki ülke zemininde şekillenmiş ve sürdürülüyor. Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine verili şartlarda öncülük eden bir politik güç var: PKK-KCK. Bu politik aygıt askeri örgütlenme başta olmak üzere genel sosyal ve demokratik planda da etkinliğini sürdürüyor. Yılların politik ve silahlı savaşımı kitle tabanı yaratmış, legal alanda yerel yönetimler kazanmış, TC parlamentosuna dek etki alanını genişletmiştir. Keza Kürdistan'da irili ufaklı çok farklı bir politik örgütlenme yelpazesi var. Toplam Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi ülkesel temelde pozisyon kazanmış durumdadır. Ayrı ulus, ayrı toplum, ayrı dil, ayrı kültür, ayrı ülke, ayrı coğrafya, son derece doğal ayrı örgütlenmesini yaratarak bugünkü görece başarılı düzeye ulaşmıştır.

Bugünün genç Kürt kuşağı 20. yy. "şark", "doğu" sömürgeci söylemiyle büyümedi. Bugünün askeri ve politik savaşımını alt ve orta düzeyde yöneten genç kadrolar silahlı ve demokratik savaşımın en çetin yıllarında yoğrulmuş, bilinçlenmiştir. Belediyelerde, parlamentoda bu kuşaktan insanlar var. Bu kuşak Kürdistan bilinciyle yetişti, şekillendi. Kürtler halk ve öncüleri olarak işte bu "ayrı" olmayı başardıkları için bugünün kazanımlarını yaratmış ve koruma kararlılığı gösteriyorlar.

20. yy. sonlarında yaratılan, 21. yy. da sağlam kazanıma kavuşturulan işte bu "ayrı duruş" bir ülke pozisyonu yaratmıştır ve bu da "Kürdistan pozisyonu"dur. Buna göre "Türkiye"de ayrı bir "ülkesel pozisyon"dur. Bu gerçek durum, "Kürdistan pozisyonu" ve "Türkiye pozisyonu" denklemini yaratmıştır ve bu bir "faktum"dur. Bundan geriye dönüş nemümkündür!.

Yine bu doğru şu doğruyu dışlamıyor kuşkusuz: Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi ve Türkiye demokratik mücadelesi her iki tarafa ortak baskı uygulayan aygıtı karşı ortak dayanışmayı yaratacak çok değişik örgütlenme modelleri yaratabilir. Türü ne olursa olsun bu ortak hareketi koordine edecek mekanizma bir cephe modelidir. İki ülke pozisyonuna göre şekillenen ve cephe karakteri taşıyan mekanizmalar elbette oluşturulabilir. Bu genel strateji kapsamında ortak koalisyonel yönetimler hedeflenebilir. Bu politik yönetim ve idari ortaklıklar otonomi, federasyon veya konfederasyon gibi özyönetim modelleri yaratabilir. Bu tümüyle konjonktürel ortak yönetim modelleri kuşkusuz Kürdistan'ın, Kürt halkının "self-determinasyon" hakkını ortadan kaldırmaz.

Bugünün dünyasında sosyopolitik alanda giderek güçlenen ve temel karakteristiği eşitliğe, özgürlüğe, adalete dayanan eğilim demokratik heterojenleşme sürecidir. Bu demokratik ve örgütlü modern heterojenleşme sürecine karşı, gerçekte 20. yy.a ait "birliktelikler" bir tür neo homojenleşmedir ki bu tutmaz. Gelinen aşamada "soğuk savaş dönemi" "ortak örgütsel model" arayışları veya denemeleri bir çeşit havanda su döğmedir ve bunun da ciddi bir enerji ve zaman kaybına yol açacağını belirtmek gerekir.

Kürt sorunu ve Türkiye

Bugünkü haliyle Türkiye’de Kürt ulus sorununun iki boyutu var. ”Ortak örgüt” konusuna esasta bu açıdan bakmak gerekir.

Birincisi; Türkiye ve Kürdistan sorunudur. Kürdistan TC’nin sömürgesidir. Kürt halkının ve tüm Kürdistanlıların TC sömürgeciliğine karşı savaşımı ”anti sömürgeci ulusal ve ülkesel demokratik mücadele” karakterlidir. Ulusaldır çünkü Kürt halkı ulusal demokratik hakları için savaşım veriyor. Ülkeseldir çünkü Kürt halkı birlikte yaşadığı diğer Kürdistanlı halklarla ortak mücadele veriyor. Kürtler ve diğer halklar birlikte Kürdistanlılar olarak TC sömürgeciliğine karşı mücadele ediyorlar. Bu temel birinci boyut yıllardır ”Kürdistan” zemininde ayrı bir ülkesel pozisyon yaratmış ve öyle gelişmiştir.

İkincisi ise; Kürdistan’dan göçertilmiş, sürülmüş ve yoğunlaştıkları Türkiye metropolleri, kent ve kasabalarında yaşayan Kürtlerdir. Diaspora Kürtleri olarak adlandırdığımız bu Türkiye’ye yerleşmek zorunda bırakılan Kürt nüfus ağırlıklı İstanbul, İzmir, Ankara, Konya, Adana, Mersin gibi büyük kentlerin yanısıra diğer Türkiye kentlerine dağılmışlardır. Tahminen altı milyon [belki daha fazla] civarında olan bu Kürt nüfus bu sözü edilen metropollerde toplu olarak bir tür Kürt kolonisi oluşturuyor. Dolayısıyla bu Türkiye’ye göçertilen Kürt nüfusun, kalabalık bir ”etnik grup” olarak ulusal demokratik hak ve talepleri vardır. Yoğun ve toplu yaşadıkları yerlerde bir çeşit özyönetime, idari yönetime kavuşmaları, kültürlerini koruma imkanlarının tanınması, dilleriyle eğitim hakkının verilmesi ve diğer doğal haklarının garanti altına alınması gibi çözümlerin hayata geçirilmesi gerekir. Bu diaspora Kürtleri bir diğer politik adlandırmayla ”Türkiye Kürtleri” olarakta anılabilir. Bu Türkiye Kürtleri kendi ulusal demokratik ayrı örgütlenmelerini yapabilecekleri gibi, diğer Türkiyeli demokratik güç ve kesimlerle ortak örgütlerde kurabilir veya bu türden örgütlerde kendi öz örgütleriyle yer alabilirler. HDP veya başka türden ortak projeler yapılabilir, halkların ortak demokratik, eşitlikçi, özgürlükçü heterojen örgütü kurulabilir. Böylesi halkların ortak demokratik örgütlenmeleri ile Kürdistan ulusal kurtuluş savaşımını yöneten örgütler arasında sağlıklı cephesel dayanışma platformlarının kurulmasında sağlanabilir.

Sonuç olarak; iki ülkesel pozisyonun tüm sahalarda şekillendirdiği ayrı örgütlenmelerin, yılların mücadelesiyle elde edilen ayrı örgütlenme kazanımına operatif müdahale sonuç alıcı olmaz ve doğru da değildir. Bu yanı sıra yönelmek yerine, reelpolitika şartlarına uygun örgütlü dayanışma platformlarının yaratılmasını sağlamaya dönük faaliyet içinde olunmalıdır. Yılların çetin ve özverili savaşımıyla kazanılan mevziler, can pahasına örülen taşlar yerinden oynatılarak tahrip edilmemelidir. Kaldı ki bu başarı da getirmez. Türk sol ve sosyalistleri ”İşçi sınıfının birleşik hareketi” adı altında eşitlikçi olmayan birliği dayattıkları dünün klasik ”Misak-ı Milli”ciliğini bugünün şartlarında yeni ”Misak-ı Milli”ci bir yaklaşım ve hamici bir edayla önermeleri en sade deyimle isabetli değildir. Bu Kürtler bakımından çoktan aşıldı ve artık dünün geçersiz deneyimleri Kürt sofrasına getirilmemelidir.

Siyaset dünyasında sosyopolitik temeli olmayan pratik denemecilik faydalı sonuçlar doğurmaz. Bu negatif örnekler hem dünya siyaset arenasında, hem de Kürdistan ve Türkiye siyasetinde yeterince vardır ve tekrarında yarar yoktur.

HDP deneyimini veya modelini şu denklem içinde değerlendirmek ancak halklar açısından yararlı olabilir: HDP Türkiye diaspora Kürtleriyle, demokratik, eşitlikçi, özgürlükçü, çoğulcu temelde birlikte mücadeleyi esas almalı ve bu geniş halklar alanını halkların özgür temsilcileriyle örgütlemelidir. Bu yapı Kürdistan ülkesel pozisyonlu ayrı örgütle demokratik cephe esprisi içinde dayanışma içinde olmalıdır.

Bunun dışındaki zorlamaların amaçlanan halklar arası dayanışmaya zerre katkısı olmaz. Somut bir cümleyle ifade etmek gerekirse; Kürdistan örgütlenmesi ayrı, Türkiye örgütlenmesi ayrıdır. Pozisyonlar bu ülkesel zemine zaten oturmuştur. HDP projesi Türkiye pozisyonlu bir örgütlenmedir ve öyle olmalıdır. Kürdistan örgütsel yapısıyla paralel davranan Türkiye Kürtleri veya Türkiye diaspora Kürtleri zaten bu projede yer almış, sorumluluk üstlenmişlerdir. Kaldı ki, bu HDP de esas itibarıyla PKK-KCK lideri Abdullah Öcalan'ın önerdiği bir modeldir ve Türkiye sol ve sosyalist bileşenleri de bu ittifak çerçevesinde HDP içinde yer almışlardır. HDP'nin de taşıyıcı ana kolunu, hatta lokomotifini, belirleyici oy deposu da Kürtlerdir. Bu gerçekliğe göre HDP bir Türkiye halklar platformu olarak kalmalı ve misyonunu bu zeminde yerine getirmelidir. Hazır diaspora Kürtleri aktif rol ve görev almış, Kürdistan politik yapısı da destek vermişken, Türkiye'deki diğer etnik grupları kitlesel bir biçimde içine alacak faaliyete hız verilmelidir. HDP, ileride olası konjonktürel bir idari yapı olarak gündeme gelebilecek otonomi, federasyon veya konfederasyon gibi koalisyonel yönetim şekillerinde, Kürdistan politik yapısı karşısında Türkiye yapısı olarak rol oynayabilir, tümüyle eşit temelli konjonktürel ortak demokratik devlet projesinde Türkiye köprü taşı olabilir. Bu doğrultudan sapma olmamalıdır. Halkların yararına olan da budur. Kürdistan politik yapısı olarak Türkiye politik yapısına önerilecek en somut ve pratik öneri şudur: TC devletinin sömürgeci ve anti demokratik yapı ve sistemine karşı ayrı duracağız, birlikte vuracağız. Bizce bu eksene yoğunlaşılmalıdır.

RH

28. 10. 2013